

Til Universitetsstyret
Fra Universitetsdirektøren

Sakstype: Vedtakssak
Møtesaksnr.: V-sak 5
Møtenr.: 5/2016
Møtedato: 13-14. september 2016
Notatdato: 30. august 2016
Arkivsaksnr.:
Saksansvarlig: Hanna Ekeli, Avdeling for fagstøtte
Saksbehandler: Marit Egner, Avdeling for fagstøtte

Scholars at Risk ved UiO

Henvisning til lovverk, plandokumenter og tidligere behandling i styret

Universitet i Oslo er medlem av det internasjonale universitetsnettverket Scholars at Risk som jobber med å fremme akademisk frihet og beskytte truede forskere. UiO tar imot en truet forsker hvert år på ettårig opphold. Scholars at Risk var oppe i styret på møte 8/2008 samt i forbindelse med budsjettbehandlingen for 2011. Begge gangene ønsket styret å øke innsatsen.

Hovedproblemstillinger i saken

Universitetsdirektøren foreslår at UiO øker engasjementet innenfor Scholars at Risk nettverket for å avhjelpe den akutte situasjonen med stort behov for ta imot flere truede forskere, blant annet fra Syria og Tyrkia. Det foreslås å øke til 4 forskere per år (1 eksisterende plass + 3 nye plasser).

Konsekvenser for økonomi, bemanning og lokaliteter

UiO sentralt koordinerer mottak, mens vertsenhetene har daglig oppfølgingen av forskerne under oppholdet på UiO. Sentrale midler brukes til å dekke lønn, sosiale utgifter, reise m.m. mens vertsenheten dekker indirekte kostnader. UiO har kapasitet til å koordinere mottak av flere forskere, og fagmiljøene er positive til å ta imot truede forskere gjennom Scholars at Risk.

FORSLAG TIL VEDTAK:

1. Styret bevilger 3 millioner kr fra styrets reserve for 2017 til å ta imot flere truede forskere gjennom Scholars at Risk på ettårig opphold i 2016/2017.
2. Videre finansiering behandles som en del av den ordinære budsjettbehandlingen for 2018.

Gunn-Elin Aa. Bjørneboe
universitetsdirektør

Hanna Ekeli
Avdelingsdirektør

Vedlegg: Fremleggsnotat om Scholars at Risk ved UiO

FRA
UNIVERSITETSDIREKTØREN

FREMLEGGNOTAT

Møtesaksnr.: V-sak 5
Møtedato: 13.-14. september
2016
Notatdato: 30. august 2016
Arkivsaksnr.:
Saksbehandler: Marit Egner, AF

TIL
UNIVERSITETSSTYRET

Scholars at Risk ved UiO

Det foreslås å øke UiOs engasjement for å fremme akademisk frihet og beskytte truede forskere.

Universitetsnettverket Scholars at Risk

Universitetet i Oslo er medlem av universitetsnettverket Scholars at Risk (SAR) som arbeider for å fremme akademisk frihet og beskytte truede forskere. Nettverket koordineres fra New York University og har over 400 medlemsinstitusjoner i 39 land, deriblant svært mange forskningsintensive universiteter i USA og Europa. UiO ble medlem i 2001 og har vært en pådriver for å utvikle nettverket i Norge og i Europa. I Norge er alle universitetene, en rekke høyskoler, Universitets- og høyskolerådet, SAIH og Forskerforbundet medlemmer. SAR samarbeider også med Fritt Ord og ICORN og andre yringsfrihetsorganisasjoner. Robert Quinn, direktør i Scholars at Risk, fikk UiOs menneskerettighetspris i 2012 for arbeidet.

Nettverket har i løpet av en 15-årsperiode hjulpet over 2000 forskere og organisert gjesteopphold for over 650 truede forskere ved medlemsinstitusjonene. Med truede forskere menes forskere som på grunn av sin stilling eller sitt arbeid er truet av myndigheter eller andre. Truslene kan gå fra sensur, via oppsigelse til fengsling, tortur og drap. Per 2016 er det ca 80 forskere som er i eksil på et av medlemsuniversitetene. I løpet av det siste året har antall henvendelser til SAR om hjelp blitt over fordoblet på grunn av situasjonen i Syria, og nå i 2016 også i Tyrkia. Scholars at Risk i New York er ansvarlig for kvalitetssikring av søknadene fra forskerne (kompetanse og trusselbilde) før forskerne kobles med relevante medlemsinstitusjoner. Det er sterkt behov for flere gjesteforskerplasser for truede forskere.

Scholars at Risk ved UiO

SARs arbeid kan deles i tre hovedkategorier; beskyttelse (protection), støttearbeid (advocacy) og opplæring (learning/empowering). UiO har særlig deltatt i beskyttelsesarbeidet gjennom å ta imot truede forskere ved UiO og opplæringsarbeidet ved å arrangere seminarer og debatter og ved å delta i styringsgruppen for SAR Norge. UiO har en institusjonskontakt som koordinerer arbeidet og en Scholars at Risk komité som bidrar faglig.

Fra 2009 har UiO tatt imot forskere på ettårige opphold og i 2011 ble det bestemt at UiO skal ha ta imot en ny forsker så snart den forrige avslutter oppholdet. Det er satt av 800 000 kr per år til mottak av en truet forsker årlig. Hver truet forsker som tas imot blir ansatt i midlertidig stilling for

ett år med mulighet for ett års forlengelse til totalt to år. Forskeren får lønn ut fra kompetanse (fastsatt av enheten), og får dekket ca 30 000 kr per år til drift (litteratur/språkkurs/konferanser etc) samt reise og visumkostnader (ca 20-50 000 avhengig av størrelsen på familien). UiO har siden 2009 tatt imot 4 forskere på til sammen 7 årsopphold gjennom Scholars at Risk og Scholar Rescue Fund (som er en søsterorganisasjon) og har utviklet gode rutiner for dette arbeidet. De sentrale SAR-midlene brukes til å dekke lønn, sosiale utgifter, drift og reise, mens enheten dekker indirekte kostnader. Forskeren dekker bo og levekostnader av lønnen sin. Dette virker som en akseptabel ordning, og enhetene er positive til å ta imot truede forskere. 800 000 kr har vært i underkant av behovet ved mottak av en forsker, så budsjettet bør økes noe per forsker.

Forslag om økt innsats

Universitetsdirektøren foreslår at UiO øker engasjementet innenfor Scholars at Risk nettverket, særlig for å avhjelpe den akutte situasjonen, ved å ta imot flere truede forskere. Det foreslås å øke til å ta imot 4 forskere per år (1 eksisterende plass + 3 nye plasser). For å kunne ta imot forskere allerede i 2016/2017 bes det om å bruke 3 mill. kr fra styrets reserve for å dekke utgiftene i 2016/17. I forbindelse med budsjettbehandlingen for 2018 bør det vurderes å øke den varige satsingen på Scholars at Risk.

Academic Refuge – et nytt Erasmus+ prosjekt

UiO, Scholars at Risk, UNICA-nettverket og Universitetet i Ljubljana har fått innvilget et Erasmus+ strategisk partnerskap for perioden 2016-2019. Prosjektet bygger på partnernes kompetanse og erfaringer fra arbeid med å integrere flyktninger i academia (Akademisk dugnad for flyktninger), beskytte truede akademikere og fremme akademisk frihet. Det skal gjennomføres intensiv opplæring for europeiske universitetsansatte innen disse områdene og det skal utvikles et nettkurs (MOOC) om akademisk frihet og en online håndbok om verdier i høyere utdanning. Dette prosjektarbeidet vil gå hånd i hånd med UiOs eget SAR-arbeid, og forskerne vi mottar vil også kunne bidra til prosjektet.

Forslag til vedtak:

1. Styret bevilger 3 millioner kr fra styrets reserve for 2017 til å ta imot flere truede forskere gjennom Scholars at Risk på ettårig opphold i 2016/2017.
2. Videre finansiering behandles som en del av den ordinære budsjettbehandlingen for 2018.